

ÖĞRENCİ GÖZÜYLE MÜZİK DERSİNE BAKIŞ AÇISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Ilgım Kılıç
Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü
ilgimkilig@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, ortaokullarda verilen müzik derslerinin öğrenci gözüyle incelenmesidir. Tarama modelinin kullanıldığı bu araştırma Malatya il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir ortaokulda 5., 6., 7. ve 8. sınıfa devam etmekte olan toplam 70 öğrenci ile yapılmıştır. Çalışma 2014-2015 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında gerçekleştirilmiş olup, çalışmadaki katılımcıların 20'si 5. sınıf, 20'si 6. sınıf, 20'si 7. sınıf ve 10'u 8. sınıf öğrencisidir. Veri toplama aracı olarak, öğrencilerin yılsonunda müzik dersine yönelik duygu ve düşüncelerini yazmış oldukları raporlar kullanılmıştır. Elde edilen bu raporların analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucu öğrencilerin müzik dersine yönelik görüşlerinin “ders içeriği, müzik dersinde yapılan etkinlikler, derse karşı olumlu izlenim ve düşünceler ve derse karşı olumsuz izlenim ve düşünceler” başlıklarında yoğunlaştığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Derse karşı olumsuz izlenim ve düşünce olarak müzik dersinin hedefine ulaşabilmesini engelleyen sorunların başında yer alan okullarda müzik dersliğinin bulunmaması ve müzik ders saatlerinin yetersiz olmasının öğrencilerce de vurgulanması araştırmada dikkat çeken noktalardan biridir.

Anahtar Sözcükler: Müzik eğitimi, Müzik dersi, Ortaokul öğrencisi.

EVALUATION OF THE OPINION ON MUSIC COURSE WITH THE EYE OF STUDENTS

Abstract

The purpose of this study is to examine the music lessons given in secondary schools with the eye of students. This study, in which the screening model was used, was carried out with a total of 70 students studying in the 5th, 6th, 7th and 8th grades in a secondary school affiliated to the Ministry of National Education located in the city center of Malatya. The study was carried out in the spring semester of the 2014-2015 academic year, and 20 of the participants in the study were 5th-grade students, 20 of them were 6th-grade students, 20 of them were 7th-grade students, and 10 of them were 8th-grade students. The reports in which students wrote their thoughts and feelings regarding the music course at the end of the year were used as a data collection tool. The content analysis method was used in the analysis of these reports obtained. As a result of the analysis performed, it was concluded that students' opinions on music course were concentrated in the headings of “course content, activities performed in the music course, positive impressions and thoughts for the course, and negative impressions and thoughts for the course”. Regarding the negative impressions and thoughts for the course, the fact that students also emphasized the absence of music classrooms in schools and inadequate hours of music course, which are the most important problems that prevent music course from attaining its objective, is one of the remarkable points in the study.

Keywords: Music education, Music course, Secondary school student.

GİRİŞ

Müzik eğitimi müziksel davranış oluşturma ve geliştirme sürecinin yanı sıra yaratıcı düşünmeyi geliştiren, sorgulayan, estetik bakış açısına sahip, akıcı ve esnek düşünebilen, problem çözme becerisine sahip bireylerin yetişmesinde etkili öğretim alanlarından biridir. Özellikle okul öncesi dönem, ilkököl ve ortaokulda verilen müzik eğitimi öğrencinin tüm yaşantısını etkileyen önemli bir süreçtir. Öğrenciler aldıkları müzik eğitiminin etkisiyle

müziksel, sosyal ve kültürel yaşantılarını zenginleştirirler. Bozkurt, Zahal ve Türe Uyan'ın (2015) da belirttiği gibi; müzik eğitimi müzikal yeteneği farklılaştırır, tek yönlü müzik yapma-dinleme alışkanlıklarından kurtarır ve bireyin yeteneklerini keşfedip geliştirmesinde yardımcı olur.

Müzik eğitiminin önemini vurgulayan birçok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmaların ortak noktası müzik eğitiminin istendik davranışlar kazandırdığı ve istendik davranış geliştirdiği bir eğitim dilimi olduğudur (Şendurur, 2002; Koca, 2010, Piji Küçük, 2011). Bilgi toplumu olarak nitelendirilen, hızlı bir şekilde küreselleşmeye giden, yeniden şekillenen günümüz dünyası eğitimi, yetiştirdiği öğrencinin niteliklerinin ve eğitim anlayışının değişmekte olduğunu göstermektedir. Artık sadece bilgiyi aynen alıp ezberleyen öğrenci ve bunu sağlayan öğretmen önemini yitirmiş, öğrencilerin analiz, sentez ve değerlendirme yapan, düşünen ve düşünce üreten bireyler olmaları zorunluluk haline gelmiştir (Semerci, 2004: 1). Bu araştırmada da öğrencilerin analiz ve sentez güçlerini kullanarak yaptıkları değerlendirmeler esas alınarak müzik dersi incelenmiştir.

YÖNTEM

Öğrencilerin müzik dersine bakış açılarını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada araştırılan olgu ile ilgili olarak derinlemesine betimleme ve katılımcıların bakış açılarını anlama amaçlandığı için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim araştırmaları nitel araştırmanın doğasına uygun olarak kesin ve genellenebilir sonuçlar ortaya koymayabilir. Ancak bir olguyu daha iyi tanımamıza ve anlamamıza yardımcı olacak sonuçlar sağlayacak örnekler, açıklamalar ve yaşantılar ortaya koyabilir. Bu yönüyle bilimsel alanyazına önemli katkılar sağlayabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 72).

Araştırmanın amacı; ortaokul öğrencilerinin görmüş oldukları müzik derslerine ilişkin algı, değerlendirme ve taleplerinin nasıl olduğunu onların görüşlerinden yola çıkarak betimlemektir. Bu araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılı 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin almış oldukları müzik derslerine yönelik görüşlerinin belirlenmesini içermektedir.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Malatya il merkezinde bulunan bir ortaokulda eğitim gören toplam 70 öğrenci oluşturmaktadır. Bunlardan 20'si 5. sınıf, 20'si 6. sınıf, 20'si 7. sınıf ve 10'u 8. sınıf öğrencisidir.

Araştırmanın problem cümlesi, "Ortaokul öğrencilerinin müzik dersine ilişkin görüşleri nasıldır?" şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın problem cümlesine ışık tutacak alt problemleri ise şöyledir:

- Ortaokul öğrencilerinin müzik dersinde yapılan etkinliklere ilişkin görüşleri nasıldır?
- Ortaokul öğrencilerinin müzik dersine karşı olumlu izlenim ve düşünceleri nasıldır?
- Ortaokul öğrencilerinin müzik dersine karşı olumsuz izlenim ve düşünceleri nasıldır?
- Ortaokul öğrencilerinin müzik öğretmeninin tavır ve tutumlarına ilişkin görüşleri nasıldır?
- Ortaokul öğrencilerinin müzik dersine ilişkin dilek ve temennileri nasıldır?

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak görüş formu kullanılmıştır. Her bir öğrenci formu yazılı olarak bir ders saati süresi içerisinde cevaplamıştır. Görüş formunda; "Müzik dersi ile ilgili duygu ve düşüncelerinizi yazınız." sorusu yer almaktadır. Analiz sürecine geçmeden önce yazılan görüşler elektronik ortama aktarılmıştır.

Bu araştırmada toplanan veriler, nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. İçerik analizi toplanan verileri açıklayacak kavramlara ve ilişkilere ulaşmayı amaçlamaktadır. İçerik analizinde, birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilip düzenlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 227) İçerik analizinden sonra elde edilen veriler için, her bir alt tema doğrultusunda, frekans ve yüzde tablosu oluşturulmuştur. Elde edilen frekans tablolarına göre öğretmen adaylarının temalar ve alt temalara ilişkin bilişsel yapılarını ortaya koyan kavram ağları oluşturulmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçları nasıl elde ettiğini açıklaması nitel araştırmalarda geçerliliğin önemli ölçütleri arasında bulunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 257). Bu anlamda

araştırmada, öğretmen adaylarından verilerin nasıl toplandığı ve toplanan verilerden sonuçlarına nasıl ulaşıldığı ayrıntılı bir şekilde yazılarak geçerlilik sağlanmaya çalışılmıştır.

Güvenirlilik, yapılan bir araştırmanın başka bir araştırmacı tarafından aynı biçimde tekrar edildiğinde aynı veya benzer sonuçlar vermesi ile ilgilidir. Bu anlamda araştırmacı araştırmanın aşamalarını, sürecini, kendi konumunu, yaklaşımını ayrıntılı ve açık bir şekilde rapor etmelidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 261). Ortaokul öğrencileri tarafından müzik dersine ilişkin olarak yazılan raporlar incelenmiştir. Verilen cevaplar doğrultusunda ana temalar oluşturulmuş ve uygun alt temalar belirlenmiştir. Bu işlem bir hafta sonra tekrar yapılmış olup bazı alt temalar başka alt temalara dönüştürülmüş ya da değiştirilmiştir. Yapılan bu işlemlerden sonra oluşturulan temalar ve alt temalar uzman iki kişi tarafından doğrulanmıştır. Güvenirlilik; [Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100] formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Bu bağımsız doğrulama sonucunda %90 puanlayıcılar arası güvenirlilik sağlanmıştır. Ayrıca araştırmada güvenirliliği sağlamak amacıyla veri kaynağı olan ortaokul öğrencilerinin, araştırma sürecinin, araştırma yönteminin, veri toplama araçlarının, verilerin analizinin bulgulara ve sonuçlara ulaşma kısımları açık bir şekilde belirtilmeye çalışılmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin müzik dersine ilgili görüşlerine ait elde edilen verilerin analizi sonucunda toplam beş ana tema ve buna bağlı olarak 30 alt tema oluşturulmuştur. Her bir tabloda bu temalar ve alt temalar listelenerek ifade eden öğrenci kodları, frekansları ve yüzdelik değerleri verilmiştir.

Tablo 1: Müzik Dersinde Yapılan Etkinliklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Öğrenciler								Toplam
		5. sınıf		6. sınıf		7. sınıf		8. sınıf		
Müzik Dersinde Yapılan Etkinlikler	Çalgı eğitimi	Ö3, 5, 6, 12, 18, 19	Ö21, 24, 27, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 40	-	-	6 (%30)	10 (%50)	-	-	16 (%22.8)
	Şarkı öğretimi	Ö2, 5, 6, 8, 12, 16, 19	Ö32, 34, 35, 36	Ö45	-	7 (%35)	7 (%35)	1 (%5)	-	15 (%21.4)
	Öğretmen performansı	Ö1, 5, 8, 18, 20	Ö21, 27	-	-	5 (%25)	2 (%2)	-	-	7 (%10)
	Dinleme eğitimi	-	Ö23, 32	-	Ö64	-	2 (%10)	-	1 (%10)	3 (%4.2)
	Koro çalışmaları	Ö10	Ö31, 34	-	-	1 (%5)	2 (%10)	-	-	3 (%4.2)

Tablo 1’de görüldüğü gibi; ortaokul öğrencilerinin müzik dersinde yapılan etkinlikler konusundaki görüşleri incelendiğinde; 16 öğrencinin (%22.8) çalgı eğitimine yönelik görüş belirttiği görülmektedir. Katılımcı öğrencilerin 15’i (%21.4) şarkı öğretimi ve 7’si (%10) öğretmen performansı üzerinde durmuşlardır. Bunlara ek olarak 3’er öğrenci (%4.2) dinleme eğitimi ve koro çalışmalarından söz etmiştir. Tablo görüş belirten öğrencilerin sınıf dağılımları açısından incelendiğinde; çalgı eğitimi alt temasında 6. sınıf öğrencilerinin daha çok üzerinde durduğu görülürken, şarkı öğretimi ve öğretmen performansı alt temalarında da 5. sınıf öğrencilerinin daha çok durdukları görülmüştür. 7. sınıf ve 8. sınıf öğrencileri bu tema altında oldukça az görüş vermişlerdir (%5 ve %10). Bu alt temalara ilişkin görüşme dökümlerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

Çalgı öğretimine yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö1. (5. Sınıf) Hep flüt çalışıyoruz. Onun için müzik dersinden soğudum, hiç sevmiyorum. Aslında müzik dersi güzel bir ders ama hiç eğlenceli değil. **Ö3. (5. Sınıf)** Flüt çalma sırasının bana gelmesini her ders bekliyorum. Geldiğinde ise heyecandan kalbim küt küt atıyor. Kısacası müzik dersini çok seviyorum. Bu flüt çalma işi her

zaman çok eğlenceli geliyor bana. **Ö31. (6. Sınıf)** Flüt çalmaya bayılıyorum ve eğleniyorum. İlk flüt çalmaya başladığımda çok heyecanlıydım. **Ö35. (6. Sınıf)** Müzik dersine ilk başladığımız zaman çok heyecanlandım. Çünkü flüt çalınca yeni şarkılar öğreneceğiz.

Şarkı öğretimine yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö2. (5. Sınıf) Bir de şarkı söyleyebilsem çok sevineceğim. Aslında söylüyorum ama çok iyi değil. **Ö6. (5. Sınıf)** Şarkılar söylememiz herkesin hoşuna gidiyordu. Ama bir şeyden korkuyorum; şarkı söylemeye ya beni kaldırırsa... **Ö8. (5. Sınıf)** Çoğu şarkıları baştan sona kadar biliyorum ama kimsenin yanında söyleyemiyorum. Çünkü sesim çok kötü. Ama en iyisi bağlama çalarken, keman çalarken şarkı söylemesi. Ama onu da ben yapamıyorum.

Öğretmen performansına yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö1. (5. Sınıf) Hiç bize gitar getirmiyorsunuz. Hep öteki sınıftaki öğrencilere gitar çalılıyorsunuz. **Ö5. (5. Sınıf)** Bir düzgün flüt çalsam sizin gibi; ki gitar çalabilsem dünyalar benim olurdu. Gitar çalmak benim en büyük hayalim. Sizi çok seviyorum. Öyle güzel çalılıyorsunuz ki... **Ö8. (5. Sınıf)** Müzik öğretmenim keman çalıyor ve o kadar güzel ki, sanki uyukum geliyor. **Ö21. (6. Sınıf)** Öğretmenimizin bazen gitar çaldığı oluyor. İşte o zaman müzik dersinin güzelliği ortaya çıkıyor.

Dinleme eğitimine yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö64. (8. Sınıf) Haftada bir gün, ama her hafta o derste öyle güzel müzikler dinliyoruz ki, o haftanın bütün stresini, sıkıntılarını atıyoruz.

Koro çalışmalarına yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö31. (6. Sınıf) Flüt çalmayı öğrenince öğretmenimiz bizi bir koroya soktu. Çok mutluym.

Tablo 2: Derse Karşı Olumlu İzlenim ve Düşüncelere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Öğrenciler				f (%)				Toplam
		5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf	5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf	
Derse Karşı Olumlu İzlenim ve Düşünceler	Müzik sevgisi	Ö1,	Ö21, 22,	Ö49, 57,	Ö63,	13	17	5	3	38
		3, 5,	24, 25, 26,	58, 59,	64, 65	(%65)	(%85)	(%25)	(%30)	(%54.2)
		6, 7,	27, 29, 30,	60						
		8,	31, 32, 33,							
		11,	34, 35, 36,							
		13,	37, 38, 40							
		14,								
		15,								
		17,								
		18,								
19										
Derse Karşı Olumlu İzlenim ve Düşünceler	Farkındalık gelişimi	Ö1,	Ö22, 24,	Ö41, 44,	Ö66,	7	8	9	2	26
		2, 3,	28, 29, 31,	46, 49,	67	(%35)	(%40)	(%45)	(%20)	(%31.1)
		4, 6,	33, 38, 40	51, 52,						
		10,		54, 57,						
12			59							
Derse Karşı Olumlu İzlenim ve Düşünceler	Duygusal gelişim	Ö1,	Ö21, 22,	Ö49, 52	-	2	6	2	-	10
		6	27, 29, 30,	34		(%10)	(%30)	(%10)		(%14.2)
Derse Karşı Olumlu İzlenim ve Düşünceler	Disiplin kazanımı	Ö8,	Ö29, 30,	Ö45, 53	-	3	5	2	-	10
		10,	35, 38, 39			(%15)	(%25)	(%10)		(%14.2)
		12								

Müzik öğretmenine hayranlık duyma	Ö11, 12, 19	Ö29, 31, 38	Ö51	Ö64, 65, 69	3 (%15)	3 (%15)	1 (%5)	3 (%30)	10 (%14.2)
Bilişsel gelişim	Ö4, 5, 14	Ö27	Ö54	Ö64	3 (%15)	1 (%5)	1 (%5)	1 (%10)	6 (%8.5)
Sosyal becerilerin kazanımı	Ö1	Ö24, 28, 38	-	-	1 (%5)	3 (%15)	-	-	4 (%5.7)
Mesleki müzik eğitimi hedefleme	Ö1	Ö35	-	Ö69	1 (%5)	1 (%5)	-	1 (%10)	3 (%4.2)
Alışkanlık kazanımı	-	Ö32	-	-	-	1	-	-	1 (%1.4)

Tablo 2’de görüldüğü gibi; ortaokul öğrencilerinin müzik dersine karşı olumlu izlenim ve görüşleri incelendiğinde; 38 öğrencinin (%54.2) müzik dersine karşı duyduğu sevgiden, 26’sı (%31.1) müzik dersinin onlar üzerinde yaratmış olduğu farkındalık gelişiminden söz etmişlerdir. Katılımcı öğrencilerin 10’u (%14.2) duygusal gelişim, disiplin kazanımı ve müzik öğretmenine hayranlık duyma konularında görüş belirtmişlerdir. Bunun yanında 6 öğrenci (%8.5) bilişsel gelişim, 4 öğrenci (%5.7) sosyal becerilerin kazanımı, 3 öğrenci (%4.2) mesleki müzik eğitimi hedefleme ve 1 öğrenci de (%1.4) alışkanlık kazanımı üzerinde durmuştur. Sınıf dağılımlarına göre bakıldığında bu tema altında en çok görüş belirten öğrencilerin 5. ve 6. sınıfta yoğunlaştıkları görülmektedir. Bu alt temalara ilişkin görüşme dökümlerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

Müzik sevgisine yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö11. (5. Sınıf) Müzik dersini çok seviyorum. Pazartesi günleri erkenden kalkıp okula geliyorum. Çünkü Pazartesi günleri bize müzik dersi var. **Ö14. (5. Sınıf)** Müzik dersi benim en sevdiğim derslerden biridir. Müzik ders hem çok güzel, hem de eğlenceli bir derstir. **Ö29. (6. Sınıf)** Okulda müzik dersini özlemle bekliyorum. Çok seviyorum çok. **Ö31. (6. Sınıf)** Müzik dersini seviyorum çünkü eğleniyorum, çok eğlenceli bir ders. Çarşamba günü müzik dersimiz var. O gün çok mutlu oluyorum. Çünkü müzik dersi olduğu için. İlk müzik dersine girdiğimde her zaman çok heyecanlı ve çok mutlu oluyorum. **Ö36. (6. Sınıf)** Ben müzik dersinde çok mutlu oluyorum ve ben müzik dersinde bilmediğim şeyleri öğreniyorum. **Ö38. (6. Sınıf)** Belki müziğim pek iyi değildir ama bu dersi gerçekten seviyorum. Bu dersle ilgili görev almak hoşuma gidiyor. **Ö58. (7. Sınıf)** Okulda bütün hafta sıkıcı geçiyor. Fakat müzik dersi olduğu gün çok sevinçli oluyorum. O gün adeta ruhum dinleniyor. Eve gidince okul stresi falan kalmıyor. Sadece müzik dinlemek değil müzik dersinde öğrendiklerimiz de çok hoş oluyor. Yanlış nota çaldığımızda yaşanan olayları görmemiz lazım. Çok neşeli vakitler geçiriyoruz. Öğretmenimiz çok sabırlı. Bize bildiklerini öğretmek için her ders çaba sarf ediyor. İlk başlarda yanlış bir şeyler yapacağım, hata yapacağım, notayı yanlış çalacağım diye çok korkardım müzik derslerinden. Oysa öğretmenimiz o kadar anlayışlı ki artık yanlış bir şeyler yaptığımda bende kendime kahkahalarla gülüyorum. O gün müzik dersinde öğrendiklerimi hemen eve gidince çalmaya başlıyorum. Hem anneme hem de babama saatlerce aynı şarkıyı çalıyorum. Müzik derslerinde çok zevk alıyorum ve başarmayı seviyorum. **Ö60. (7. Sınıf)** Bence müzik dersi çok eğlenceli bir ders. Aslında ben daha önce müzik dersinden pek hoşlanmazdım. Ama daha sonra müzik öğretmenimiz o kadar güzel etkinlikler yaptırdı ki bu dersi sevmeyen kalmamıştır herhalde. **Ö63. (8. Sınıf)** Müzik dersine ne kadar istemeden girsem de, buna rağmen çıktığımda mutlu ve kendini rahatlamış hissediyorum. Hiç değilse kırk dakikalığına her şeyden uzak kalmış oluyorum. Müzik dersini sevdiğimi anlıyorum.

Farkındalık gelişimine yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö1. (5. Sınıf) Müzik dersi bize, müziğe verdiğimiz önemi arttırır. **Ö2. (5. Sınıf)** Müzik önemli sanat dallarından birisidir. Her birey bir sanat dalıyla uğraşmalıdır. Okullarda bize bu seçeneği sunuyorlar ve bunun için çok şanslıyız. Sanat sadece bir uğraş değildir, o bizler için gelecektir. **Ö3. (5. Sınıf)** Bence müzik çok önemli. Çünkü; müzik olmasa hayatımız bile sessiz olurdu. Bu yüzden şarkı bile olmazdı ve hayata sönük gözlerle bakarız. **Ö3. (5. Sınıf)** Bence müzik çok önemli. Çünkü; müzik olmasa hayatımız çok sessiz olurdu. Hayata sönük gözlerle

bakardık. **Ö9. (5. Sınıf)** Bu dersin eğlenceli ve güzel olduğunu anladım ya o bana yeter. Müziği önceden kolay, hiç zorlayıcı ve hatta önemli olmayan bir ders sanırdım. Ama çok zorluğu varmış. Artık seviyorum ve flüt çalmak istiyorum. Henüz çalamıyorum ama istersem çalacağıma inanıyorum. **Ö24. (6. Sınıf)** Biz müzik dersi işliyoruz diye illaki sanatçı olamayız, olmayız. O kişinin yetenek ve isteklerine bağlıdır. Ama genel olarak çevremden “Müzik dersi olmasın, sanatçı mı olacağız” gibi düşünceler alıyorum. O zaman Türkçe işliyoruz diye şair mi olalım. Ben müzik dersinin bizi hayata karşı sosyalleştirdiğine inanıyorum. En azından flüt çalmak gibi bir yetenek elde ettik. Sesimize rağmen cesur olmayı öğrendik. **Ö37. (7. Sınıf)** Şu anda sanat adına atacağımız her adım ileride bize büyük avantaj sağlar. **Ö38 (6. Sınıf)** Müzik dersi gerekli ve öğretici, önemli bir ders. **Ö41. (7. Sınıf)** Müzik dersine fazla önem verilmediğini düşünüyorum. Müziğin insan hayatında çok önemli olduğunu fakat okullarda hiç eğlenceli olmadığını düşünüyorum. Köy okullarında müzik aletlerinin kullanılmadığı ve belki de öğretmenin bile olmadığını görmüştüm fakat bence müzik dersi böyle olmamalı. Fazla olmasa da birkaç tane müzik aletinin olması ve her okulda bir müzik odasının olması gerektiğini düşünüyorum. Bunları ne okullar ne de öğrenciler yapabilir. Onun için devletin müzik dersini biraz daha düşünüp öbür derslere nasıl yatırım yapıyorlarsa bu derse de öyle yatırım yapmalarını düşünüyorum. Ve ben müzik dersinin insanı rahatlattığını, kafasını dinlettiğini düşünüyorum. **Ö57. (7. Sınıf)** Müzik dersi mutlaka işlenmeli. Hatta bu, ayrı bir sınıfta yapılırsa motivasyon daha yüksek olacaktır. Çünkü bu yaşlarda müzik eğitimine başlar isek, küçüklüğümüzden büyük bir insan oluncaya kadar müzik, bizimle hatta ruhumuzda yaşar. **Ö67. (8. Sınıf)** Müzik dersi dışarıdan çok kolaymış gibi gözükür, fakat öğrenciler müzik dersini hiç takmadıkları için derste çok zorlanırlar. Aslında müzik dersini sevmeyenler için müzik dersi çok zor görülür. Acaba bazı öğrenciler neden müzik dersini sevmezler? Üstelik müziksiz hayat ne kadar sıkıcı olur düşünsenize.

Duygusal gelişime yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö1. (5. Sınıf) İnsanlar müzikle daha çok rahatlar. İçleri sevgi dolar. **Ö21. (6. Sınıf)** Üzüntülü olduğum zaman müzik dersinde moralim yükseliyor, sınav stresini müzik dersinde atıyorum. Düşüncemi geliştiriyor, hayal kurma yeteneğim artıyor, ruhsal sağlığım gelişiyor ve kendimi daha iyi hissediyorum. **Ö22. (6. Sınıf)** Müzik dersi diğer derslerin ağırlıklarını üstümüzden atmamızı sağlıyor. Eğlenceli bir ders. **Ö52. (7. Sınıf)** Müzik dersi benim için yorucu derslerin önünü kesen, kafamı rahatlatan ve beni dinlendiren öğretici bir zaman dilimidir. Hem öğrenirken, hem de dinlenmek çok güzel bir şey.

Disiplin kazanımına yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö8. (5. Sınıf) Bazen flüt çalamayınca üzülüyorum ama pes etmeden bir daha çalıyorum. Bu sefer başarırım ama başaramazsam bir daha denerim. Bunda da başaramazsam yeniden denemem. Artık pes ederim ama üzülmem, belki öbür şarkıda çalabilirim diye düşünürüm. **Ö30. (6. Sınıf)** Ben dördüncü sınıfta müzik dersinde flüt çalamıyordum. Çalan arkadaşlarıma sordum bana öğreteceklerini söylediler. Fakat öğretmediler. Ben öğrenmek istiyordum. Bazı büyüklerime danıştım tamam öğreteceğiz dediler ama onlar da öğretmedi. Tek çare olarak kendi kendime öğrenmeye karar verdim. Öğretmenimi çok iyi dinledim ve öğrendim. Beşinci sınıfa öğrenerek geldim ve bundan sonra daha da geliştirdim ve şu anda kendime göre çok güzel çalıyorum. **Ö39. (6. Sınıf)** Müzik dersi bence sevilmesi gereken bir derstir. Nasıl diğer derslere çalışıyorsak bu derse de çalışmalıyız. Müzik dersinden de düşük not alınmaması gerek diye düşünüyorum. Tabi flüt çalmak o kadar da kolay değil. Fakat iyi çalışırsan ve derse önem verirsen aşamayacağın engel yoktur. Yani çalışmadan “bu ders çok zor”, “ben asla flüt çalamam çok zor” gibi ifadelerde bulunulması yanlış. Her insan her derste dört dörtlük olacak diye bir şart yok. Müzik dersinde de yapabildiğin kadar çalışmalı fakat daha en baştan ben yapamıyorum diye çalışmayı kesmemeli. Yeteri kadar çalışmalı, bol bol pratik yapmalı ve her zaman başaracağına inanmalısın. Bende eski okulumda müzik dersimize girecek öğretmen olmadığı için flüt çalmayı bilmiyordum. Elimden geldiğince her gün çalıştım ve geçen sene flüt çalabilmeye başladım. Notalardan da anlamıyordum ama çalışınca onları da öğrendim. Bu sene de artık ustalaştım sayılır. Geçen sene müzikten hep 70 alırdım. Bu senenin ilk döneminde de 70 geldi karneme. Fakat bu dönem 100 aldım. Yani çalışırsak olurmuş... **Ö53. (7. Sınıf)** İlk başta benim en çok sevmediğim dersimdi. Parçaları bile çalamıyordum. Fakat sonra 6. sınıfa geldiğimde kendimi müziğe vermiştim. Notlarımı yükseltmiştim. Sanki müzik beni çağırıyordu. Müzik dersini ilk defa sevmiş ve başarılı olmuşum. Çünkü düzenli çalışmaya başladım. Önceden müzik dersine hiç girmeyi istemiyordum. Fakat şimdi sabırsızlanıyorum. Ama bazen de yine girmek istemiyorum. Çünkü sıkıcı olabiliyor. Ama indiğimde bu düşünceler siliniyor. Müziğin ritmine kendimi kaptırıyorum ve kendime inanmadan parçaları çalabiliyorum.

Müzik öğretmenine hayranlık duymaya yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö12. (5. Sınıf) Öğretmenimden çok memnunuz. Şimdiye kadar hiçbir öğretmene benzemiyor. Bambaşka bir öğretmen. Bize öğrettikleri saymakla bitmez. Daha ne isteyeyim. **Ö19. (5. Sınıf)** Müzik öğretmenimiz bizim öğrenmemiz için çabalar. Çok şey bilir. Nota değer tablosunu, dizeleri öğretendir. Beyni internet gibidir. Şeker gibi konuşur. **Ö29. (6. Sınıf)** Öğretmenim müzik söylerken duygularını katarak söylüyor. Bazen öğretmenimi mükemmel tasarımlı bir mp3 sanıyorum.

Bilişsel gelişime yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö4. (5. Sınıf) Ben okulda öğrencilerin her yönden geliştirilmesinden yanayım ve bunun içinde müzik, atletizm, el sanatları gibi etkinlikler de var. Bunun için müzik hakkında da bilgimiz olmalı, hiç olmazsa flüt çalmalıyız. Çünkü herkesin yetenekleri farklıdır ve müzik çocukların aklını geliştirir, faydalıdır. **Ö27. (6. Sınıf)** Ama bir kötü tarafı var: Notaları yazarken yerlerini ezberlemek. Fa-sol-la'nın bile yeri çok zor. Bir de mi-re-do-si'nin yerini öğrenirsek ben yandım demektir. Ama zihnimi de geliştiriyor sanki, iyi tarafları çok olduğundan müzik dersini seviyorum. **Ö54. (7. Sınıf)** Müzik dersine 4 sınıfta ilk gireceğim zaman yeni bir ders olduğu için biraz heyecanlanmıştım. Ama daha sonraları bu dersi pek anlayamadığım için bana sıkıcı gelmeye başlamıştı. Bence müzik dersi anlayınca eğlenceli olmaya başlıyor. Çünkü bana ilk başta sıkıcı gelen müzik dersi anlayınca eğlenceli gelmeye başladı. Çok yeni bilgi öğrendiğimi düşünüyorum.

Sosyal becerilerin kazanımına yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö1. (5. Sınıf) Müzik dersinde birbirimizle ve müzikle daha iç içe oluyoruz. **Ö9. (5. Sınıf)** Müzik etkinliklerini arkadaşlarımla beraber yapmaya bayılıyorum. **Ö24. (6. Sınıf)** Müzik dersinin amacı bana göre bizi sosyal hayata biraz daha katmak. Müzik dersinde bana göre biraz hayata karşı sosyalleşiyoruz. **Ö38. (6. Sınıf)** İlk olarak bana bu ders grupça çalışmayı öğretti, o takım ruhunu verdi.

Mesleki müzik eğitimini hedeflemeye yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö35. (6. Sınıf) Büyüdüğümde müzik öğretmeni olup öğretmenimin şarkılarını çalmak ve onun gibi söyleme istiyorum.

Alışkanlık kazanımına yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö32. (6. Sınıf) Müzik dersi boş kaldığım zaman seçerek müzik dinlemeyi bana öğretti. Artık alıştım ve boş zamanlarımda müzik dinlemek için fırsat kolluyorum.

Tablo 3: Derse Karşı Olumsuz İzlenim ve Düşüncelere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Öğrenciler				f (%)				Toplam
		5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf	5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf	
İzlenim ve	Bireysel olumsuz durum	Ö7, 16	Ö21, 22, 23, 25, 26, 33	Ö42, 47, 48, 50, 56	-	2 (%10)	6 (%30)	5 (%25)	-	13 (%18.5)
		Derse Karşı Olumsuz Düşünceler	Kurum ortamından kaynaklanan olumsuz durum	Ö3, 13, 18, 19,	Ö20, 21, 22, 25, 27	Ö59	-	4 (%20)	5 (%25)	1 (%10)
Öğretmen kaynaklı olumsuz durum*	Ö1, 8		Ö23, 25	-	Ö61, 62	2 (%10)	2 (%10)	-	2 (%20)	6 (%8.5)
Aileden kaynaklanan olumsuz durum	Ö18, 20		-	-	-	2 (%10)	-	-	-	2 (%2.8)

Tablo 3'de görüldüğü gibi; ortaokul öğrencilerinin müzik dersine karşı olumsuz izlenim ve görüşleri incelendiğinde; 13 öğrenci (%18.5) müzik dersine karşı bireysel olumsuz tutum sergilediğinden söz etmişlerdir. Katılımcı öğrencilerin 10'u (%14.2) kurum ortamından kaynaklanan olumsuz durumdan, 6'sı (%8.5)

öğretmenden kaynaklanan olumsuz durumdan ve 2'si ise (%2.8) aileden kaynaklanan olumsuz durum konularında görüş belirtmişlerdir. Sınıf dağılımlarına göre bakıldığında bu tema altında en çok görüş belirten öğrencilerin 5. ve 6. sınıf öğrencileri olduğu görülmektedir.

* Öğretmenden kaynaklanan olumsuz durum alt temasına Tablo 4'de öğretmen tavır ve tutumları başlığı altında ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

Bireysel olumsuz durum ve aileden kaynaklanan olumsuz durum alt temalarına ilişkin görüşme dökümlerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

Bireysel olumsuz duruma yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö7. (5. Sınıf) Flüt çalamadığım için müzik dersini de sevmemeye başladım. Biliyorum ki müzik tek flüt değildir. Ama nedense flüt yüzünden müzik dersinden bıktım. Ne zaman müzik dersi olsa korkuyorum, "yine çalamayacağım parçaları" diyorum. İstemiyorum bu dersi. **Ö21. (6. Sınıf)** Müzik dersinde şarkı söylerken utanıp söylemiyorum. **Ö22. (6. Sınıf)** Derste flüt çalma sırası bana geldiği zaman içimde ya çalamazsam, arkadaşlarım bana gülerse diye elim terliyor. Bazen gülüyorlar, ama çalıyorum. **Ö23. (6. Sınıf)** Müzik dersi bana göre çok sıkıcı. Diğer arkadaşlarım bu dersi sevebilirler ama ben bu dersten nefret ediyorum. Ne zaman bu derse girsem içime çok büyük bir sıkıntı çöküyor. Tek söyleyeceğim müzik dersini sevmiyorum. **Ö25. (6. Sınıf)** Herkesin önünde çalamıyorum. Birkaç kişi bunu biliyor ama hiç kimseye söylemiyorlar. **Ö26. (6. Sınıf)** Müzik dersi saçma bir ders. Onun yerine Matematik işlersek daha faydalı olur. İsteyen özel olarak öğretmene gider veya kurs alır. Onun için işlememize gerek yok. **Ö47. (7. Sınıf)** Müzik dersini sevmiyorum ve bu dersin kaldırılmasından yanayım. Bu ders yerine yararlı bir ders olabilir veya 40 dk. test çözülebilir. **Ö56. (7. Sınıf)** Aslında ben müzik dersini severim ama flüt çalmak çok zor geliyor. Flütteki deliklerin yerlerini karıştırıyorum. Bir de çok zor şarkılar var. Zor olanları çalmaya çalışırken başım dönüyor. Sözlü olurken heyecan yapıyorum ve kendim yardım almadan çalamıyorum. Bir de parmaklarım acıyor, kilitleniyor gibi oluyor.

Kurum ortamından kaynaklanan olumsuz duruma yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö13. (5. Sınıf) Bir de keşke müzik odamız olsaydı. **Ö18. (5. Sınıf)** Müzik odamızın olmasını çok istiyoruz. Eskiden vardı ama şimdi anaokulu oldu. **Ö20. (5. Sınıf)** Müzik odamız olsaydı çok flüt çalardık. **Ö22. (6. Sınıf)** Müzik sınıfı olsaydı daha iyi olurdu, tek sorumun müzik sınıfı yoktur. **Ö59. (7. Sınıf)** Okulumuzda müzik dersine özel odamız olsa ve içinde müzik aletleri bol olsa daha iyi olur. Hem biz daha iyi öğreniriz hem de farklı müzik aletleri çalarak yetenek sahibi olabiliriz.

Aileden kaynaklanan olumsuz duruma yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö18. (5. Sınıf) Ben sınav günlerinde evde çalışmak istiyorum. Annem bana çok kızıyor. **Ö20. (5. Sınıf)** Öğretmenimiz bize evde flüt çalın diyor ama anneler bana başka yere git diyor, yeter artık diyorlar.

Tablo 4: Öğretmen Tavır ve Tutumlarına İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Öğrenciler				f (%)				Toplam
		5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf	5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf	
Öğretmen Tavır ve Tutumları	Dersin zamanını etkili kullanma	Ö1, 8	-	-	-	2 (%10)	-	-	-	2 (%2.8)
	Öğretmenin esneklik tanımaması	-	Ö23, 25, 36	-	-	-	2 (%10)	-	-	3 (%4.2)
	Tek yönlü çalışmalar yapılması	-	-	-	Ö61, 62	-	-	-	2 (%20)	2 (2.8)
	Ölçme ve değerlendirme	Ö1	-	-	-	1 (%5)	-	-	-	1 (%1.4)

Tablo 4'de görüldüğü gibi; ortaokul öğrencilerinin öğretmen tavır ve tutumlarına ilişkin görüşleri incelendiğinde; 3 öğrencinin (% 4.2) öğretmenin esneklik tanımaması konusunda, 2'şer öğrencinin (%2.8) dersin zamanını etkili kullanma ve tek yönlü çalışmalar yapılması konularında görüş belirttikleri görülmektedir. Ayrıca bir öğrenci de (%1.4) ölçme ve değerlendirme üzerinde durmuştur. Bu alt temalara ilişkin görüşme dökümlerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

Dersin zamanını etkili kullanmaya yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö1. (5. Sınıf) Öğretmenimiz derse çok geç geliyor. Bu yüzden dersimiz yetişmiyor. Zaten zamanımız az. Öğretmenimiz derse düzenli ve zamanında gelmeye çalışırsa arkadaşlarımız derse motive olabilir.

Öğretmenin esneklik tanımamasına yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö23. (6. Sınıf) Öğretmen çok anlayışsız. Müzik güzel bir ders olabilirdi. Herkesin gülüp espi yaptığı derste, hocanın anlayışsız olması beni bu dersten soğutuyor. **Ö25. (6. Sınıf)** Müzik dersi gelince korkuyorum, öğretmen bana kızacak diye. Ondan dolayı da müzik dersi hemen bitsin diye dua ediyorum. **Ö36. (6. Sınıf)** Müzik dersleri 2 saat olsa bile başımızda deneyimli öğretmenler olmadan verimli geçeceğine inanmıyorum. Bir müzik öğretmeni öğrenciyi yapamıyor diye sert davranmamalıdır. Tam tersine o öğrenciyi müzik dersine teşvik etmelidir.

Tek yönlü çalışmalar yapılmasına yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö61. (8. Sınıf) Bence bizim okulda müzik dersine pek önem verilmiyor. Müzik dersi sırf flüt çalmakla olmaz. Sadece flüt çalıyoruz, ne şarkı söyleniyor ne de başka bir enstrüman çalınıyor. Flüt çalmakla hiçbirşey olmaz. **Ö62. (8. Sınıf)** Ben müzik dersinin sadece enstrümandan ibaret olmadığını düşünüyorum. Hiçbir zaman işitme ya da söyleme etkinliği olduğunu görmedim. Her zaman flüt çalmak bence bu dersi basitleştirip, gereksiz bir hale sokuyor. Ben müzik dinlemeyi ve söylemeyi çok seviyorum. Bunun hakkında öğretmenimiz hiçbir etkinlik gerçekleştiriyor.

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö1. (5. Sınıf) Ben evde çok çalıştığım ve uğraştığım halde öğretmen yüksek not vermedi. Hak ettiğim notu vermediğini düşünüyorum.

Tablo 5: Dilek ve Temennilere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Öğrenciler								Toplam
		5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf	5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf	
Dilek ve Temenniler	Müzik dersine ayrılan süre	Ö4, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20	Ö26, 30, 31, 32, 34, 36, 37, 40	Ö42, 44, 45, 55, 59, 60	Ö69	8 (%40)	8 (%40)	6 (%30)	1 (%10)	23 (%32.8)
	Farklı enstrüman öğretimi	Ö14, 15, 16, 17	Ö36, 37	Ö44, 45, 55, 60	-	4 (%20)	2 (%10)	4 (%20)	-	10 (%14.2)
	Dersin zamanlaması	-	-	Ö50, 55, 58	Ö70	-	-	2 (%10)	1 (%10)	3 (%4.2)
	Müzik sevgisinin oluşturulması	-	Ö31, 36	-	Ö65	-	2 (%10)	-	1 (%10)	3 (%4.2)
	Seçmeli ders	-	-	Ö43, 59	Ö68	-	-	2 (%10)	1 (%10)	3 (%4.2)
	Şarkı öğretiminin yoğunluğu	Ö16	-	Ö45	-	1 (%5)	-	1 (%5)	-	2 (%2.8)
	Öğretmenin derse katılımı	-	Ö22	Ö49	-	-	1 (%5)	1 (%5)	-	2 (%2.8)
	Kitap seçimi	-	Ö37	-	-	-	1 (%5)	-	-	1 (%1.4)

Tablo 5’de görüldüğü gibi; ortaokul öğrencilerinin müzik dersine yönelik dilek ve temennilerine ilişkin görüşleri incelendiğinde; 23 öğrenci (%32.8) müzik dersine ayrılan süreden söz etmişlerdir. Katılımcı öğrencilerin 10’u (%14.2) farklı enstrüman öğretiminden bahsetmiştir. Bunlara ek olarak 3’er öğrenci (%4.2) dersin zamanlaması, müzik sevgisinin oluşturulması ve seçmeli ders üzerinde durmuşlardır. 2’şer öğrenci de (%2.8) şarkı öğretiminin yoğunluğu ve öğretmenin derse katılımı üzerinde fikir yürütmüşlerdir. Ayrıca bir öğrenci de (%1.4) kitap seçimini söylemiştir. Sınıf dağılımlarına göre her sınıftan öğrencinin müzik dersine ayrılan süre alt teması üzerinde yoğunlaştıkları görülmektedir. Bu alt temalara ilişkin görüşme dökümlerinden örnekler aşağıda verilmiştir:

Müzik dersine ayrılan süreye yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö13. (5. Sınıf) Fakat çok kısa sürüyor. Haftada iki veya üç saat olsa daha iyi olabilir. Aynı zamanda haftada daha fazla şarkı söylense ve enstrüman çalınsa daha iyi olurdu. **Ö15. (5. Sınıf)** Bence müzik dersleri bir ders saatinden fazla olmalı. Bir derste şarkı öğrenirken yorum kalıyor. İki ya da üç ders saati kadar olmalı. **Ö17. (5. Sınıf)** Müzik dersi daha uzun olursa müzik dersini daha çok sevebilirim. **Ö36. (6. Sınıf)** Ben müzik dersine girerken mutlu oluyorum. Ama bu mutluluk kısa sürüyor. Çünkü müzik dersleri bir ders. En azından haftada 2 ders müzik olabilir. **Ö40. (6. Sınıf)** Ders hiç bitmesin isterim. Ders zili çalınca müzik dersi biteceği için üzülürüm. Bir dahaki müzik dersinde çok daha başarılı olmak isterim. **Ö44. (7. Sınıf)** Bence müzik dersi 2 saat olmalı. 2 saat olursa ders gerçek normal dersler gibi olur. Bazı arkadaşlar bu dersi ders gibi saymıyorlar, aman “ne olacak, nasıl olsa haftada 1 saat” diyorlar. **Ö60. (7. Sınıf)** Yalnız ben müzik dersleri için 40 dk.yı yetersiz buluyorum. En azından iki ders olsa hem daha çok bilgi öğrenir, hem de yeteneklerimizi daha da genişletiriz.

Farklı enstrüman öğretimine yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö14. (5. Sınıf) Daha çok enstrüman öğrenmeliydik. **Ö36. (6. Sınıf)** Müzik dersinde beğenmediğim şey flüt eğitiminin verilmesi. Başka çalgılarında eğitiminin verilmesini isterim.

Dersin zamanlamasına yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö50. (7. Sınıf) Müzik dersinin haftanın ilk günü olması çok sinir bozucu oluyor. **Ö55. (7. Sınıf)** Müzik dersleri son ders olmalı ve günün yorgunluğunu atmalı... **Ö70. (8. Sınıf)** Benim gördüğüm kadarıyla genellikle müzik dersi pek sevilen bir ders değil. Bunun nedenlerinden birisi de bu dersin ilk saatlerde olması. Biraz daha geç olursa derse daha çok motive olunabilir.

Müzik sevgisinin oluşturulmasına yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö65. (8. Sınıf) Müzik dersini sevmeyen öğrencilerin duyguları kararmış olmalı. Hem müzik dinleyenin içi açılır, hayal gücü artar. Müzik dersini sevdirmek gerek.

Şarkı öğretiminin yoğunluğuna yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö16. (5. Sınıf) Müzik dersinde bol bol şarkı söyleseydik daha güzel olurdu. **Ö45. (7. Sınıf)** Hep nota öğreniyoruz ve çalışıyoruz ama bence çalmak kadar söylemek de önemlidir.

Öğretmenin derse katılımına yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö22. (6. Sınıf) Öğretmenimizin daha sık gitar çalmasını istiyorum. Bu şekilde daha çok eğlenir ve öğrenirim. **Ö49. (7. Sınıf)** Öğretmenimizin çalabildiği gitarı bizim sınıfa getirip bize de çalmasını rica ediyorum. Gitar olması zorunlu değil, başka enstrüman çalabiliyorsa onu da çalabilir.

Seçmeli derse yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö43. (7. Sınıf) Bence müzik dersi hiç iyi değil. Çünkü herkes sanatçı olmak zorunda değil. Müzik dersi ya kaldırılmalı ya da seçmeli olmalı. **Ö68. (8. Sınıf)** Müzik dersi yeteneğe bağlıdır. Herkese zorunlu hale getirilmemelidir. Yeteneği olanlar çaldıkları enstrümanla diğer arkadaşlarına dinleti verebilirler. Bence müzik dersi seçmeli bir ders olmalı. Müzik dersi isteyen öğrenciler ayrı bir sınıfta ders görmeli.

Kitap seçimine yönelik doğrudan görüşme dökümlerinden örnekler:

Ö37. (6. Sınıf) Son değineceğim konu ise kitaplar. Müzik kitaplarının pek de yeterli olduğunu düşünmüyorum. Seviyemizin daha altında şarkılar var. Bizi daha zorlayacak şarkılar olabilirdi.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Elde edilen bulgulara göre ulaşılan sonuçlar arasında ortaokul öğrencilerinin müzik derslerinde en yoğun olarak çalgı eğitimi yapıldığı ve çalgı eğitiminden etkilendikleri (16 öğrenci), şarkı öğretimine yer verildiği (15 öğrenci), öğretmenin derste çalgı ve sesiyle olan performansından olumlu yönde etkilendikleri (7 öğrenci) yönünde görüşleri olduğu belirlenmiştir. Çalgı eğitimi üzerinde görüş belirten öğrencilerden bazıları çalgı eğitiminden memnun kalmazken, bazıları heyecan duyduğunu, bazıları da çalgı eğitiminden zevk aldığını dile getirmiştir. Ayrıca müzik derslerinde dinleme eğitimi ve koro çalışmalarının varlığından da söz eden öğrenciler olmuştur, ancak bunlar yeterli sayıda değildir (3 öğrenci). Müzik dersinde tüm müzik boyutlarının (dinleme, söyleme, çalma gibi) etkinlikler yoluyla gerçekleştirilmesi oldukça önem taşımaktadır. Dinçer'in (2009: 104) belirttiği gibi; müzik dersi bünyesinde gerçekleştirilmesi gereken müziksel etkinlikler sayesinde öğrencilerin ilgi ve motivasyon değerlerinde önemli farklılıklar gerçekleşecek ve bu da öğrencilerin müzik ve diğer derslerindeki başarılarını olumlu anlamda etkileyecektir.

Müzik eğitiminde dinleme etkinlikleri öğrencinin duyuşsal özelliklerinin gelişmesinde ve zihinsel gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Öztöpolan (2007) müzik eğitiminin en önemli amaçlarından birinin de dinleme ve yorumlamayı öğretmek olduğunu vurgulamaktadır. Çocukların dinleyici olarak müzik etkinliklerine katılmaları onların müziğin diğer boyutları olan eleştirmeyi, dinlemeyi, anlayıp yorumlamayı öğrenmeleri açısından önemli olabileceğini belirtmiştir.

Derse karşı olumlu izlenim ve düşünceler arasında öğrencilerin büyük bir bölümü (38 öğrenci) müzik dersine karşı duydukları sevgiye değinmişlerdir. Bunun yanı sıra müzik dersi yoluyla kazanmış oldukları farkındalık (26 öğrenci), duygusal gelişim ve disiplin kazanımı da (10 öğrenci) farklı ifadelerle belirtmişlerdir. Benzer şekilde Bulut ve Gülsoy (2016: 648) ortaokulda öğrenim gören her sınıftaki öğrencilerin müzik dersini sevdiği yönünde sonuçlara ulaşmıştır.

Katılımcı öğrenciler müzik öğretmenine hayranlık duymakta ve bunu dile getirmektedirler (10 öğrenci). Bilişsel alanda birtakım kazanımlar dile getirdiğini belirten öğrenciler (6 öğrenci) ve sosyal beceriler kazandıklarının üzerinde duran öğrenciler (4 öğrenci) de bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar da müzik eğitiminin bilişsel, duygusal, fiziksel ve sosyal kazanım sağladığını göstermektedir. Sökezoğlu (2010) yapmış olduğu araştırmada ritim, hareket ve şarkı öğretimi temelli müzik etkinliklerinden oluşan eğitim programına aldığı öğrencilerin, müzik eğitimi almayan öğrencilere göre sosyal davranışlarda daha fazla geliştiklerini saptamıştır. Benzer şekilde Köksal'ın (2000) araştırmasında da müzik eğitiminin kişisel ve genel uyumda olumlu yönde etkisi olduğu belirlenmiştir.

Katılımcı öğrenciler arasında 3 öğrenci müziği meslek olarak seçmeyi düşündüklerini belirtmişlerdir. Bir öğrenci de müzik dersinin kendisine kazandırmış olduğu alışkanlıktan söz etmiştir. Tebiş'in (2006) yapmış olduğu araştırmada ilköğretim yıllarında müzik öğretmenini ile karşılaşmanın müziğe meslek olarak yönelmede etkin bir rolü olduğunu belirtmiştir.

Olumlu izlenim ve düşüncelerin yanı sıra öğrencilerin müzik dersleriyle ilgili olumsuz düşünceleri ve izlenimleri de bulunmaktadır. Olumsuz görüşlerin en önde geleni öğrencilerin kendilerinden kaynaklanan ve derse yansıyan durumdur (13 öğrenci). Ardından okulda müzik dersleri için herhangi bir dersliğin olmaması öğrencilerin yakındığı başka bir durumdur (10 öğrenci). Müzik dersinin daha verimli bir şekilde işlenebilmesi için özel bir dersliğe ihtiyaç duyulması ve bilinçli ya da bilinçsiz olarak bu durumun ihmal edilmesi birçok araştırmaya olumsuz bir etken olarak konu olmuştur (Varış ve Cesur, 2012; Gün, 2009; Çınar, Çizmeçi ve Akdemir, 2007; Akgün, 2006). Katılımcı öğrencilerden (2 öğrenci) ailede yaşadığı durumların derse olumsuz yansımaya değinenler de bulunmaktadır.

Öğretmenlerden kaynaklanan olumsuz durumlar arasında katılımcı öğrenciler öğretmenin esneklik tanımaması (3 öğrenci), dersin zamanını etkili kullanma (2 öğrenci), tek yönlü çalışmalar yapılması (2 öğrenci) ve ölçme ve değerlendirme (1 öğrenci) üzerinde durmuşlardır. Duman ve Koç'un (2004) belirttiği gibi; öğrencilerin dersi ve öğretim elemanını değerlendirmesi aynı zamanda demokratik sınıf oluşturmanın da bir gereğidir. Öğretmenlerin sınıf içi tutum ve davranışlarına yönelik elde edilen bu bulgular farklı araştırmalarla da

benzerlikler göstermektedir (Cin, 2008; Oktar ve Bulduk, 2000). Gül ve Yeşilyurt'un (2010) araştırmasında öğretmenin öğrencilere yeterince ilgi göstermediği ve farklı aktivitelere öğretmenin öğrencileri teşvik etmesi konusunda öğrencilerin kararsız kaldığı görülmüştür. Şüphesiz öğrenci başarısında, öğrencinin derse karşı olumlu duygu ve düşünceler geliştirmesinde ve dersi sevmesinde öğretmenin tutum ve davranışları oldukça önemlidir. Öte yandan öğretmenlerin öğrenciler üzerindeki olumsuz etkilerinin öğretmenlerin eksik mesleki eğitim ve yeterli olmayan tecrübeleriyle de ilgili olabileceği düşünülmektedir. Demir ve Bedir (2005: 482); Türkiye'deki öğretmen profili incelendiğinde halen görevde bulunan birçok öğretmenin, öğretmen yetiştiren bir kurumdan mezun olmadıkları; öğretmen adaylarının ihtiyaçları olan mesleki eğitimi tam olarak alamadan mezun olduklarını ve öğretmenlerin sınıfta başarı sağlayabilmeleri için becerilerinin güncellenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Katılımcı öğrenciler müzik dersine yönelik dilek ve temennilerde de bulunmuşlardır. Buna göre öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (23 öğrenci) müzik dersine ayrılan süreyi yeterli görmemektedirler. Müzik dersinin süresinin yetersiz görülmesi birçok araştırmada ulaşılan ortak bir sonuçtur (Umuzdaş & Levent, 2012; Kocabaş & Selçioğlu, 2006; Otacıoğlu, 2007; Lehimler, 2015). Farklı enstrümanların derste kullanılmasını isteyen öğrenciler (10 öğrenci) de dikkat çekici boyuttadır. Araştırmalar öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının olumlu olabildiğini sağlamanın bir yolunun da derslerde tek bir çalgıya bağlı kalmadan farklı çalgıların seçilmesi olduğunu vurgulamaktadır (Levent & Umuzdaş, 2013; Uluocak & Tufan, 2010; Acar Önal & Aydoğan, 2012; Üstün & Özçimen, 2015; Karataş, 2015). Ayrıca dersin zamanlamasına yönelik öneri getiren öğrenciler olduğu gibi bireylerde müzik sevgisinin oluşturulması gerektiği ve bunun aksi olarak da müzik dersinin seçmeli ders olması gerektiğini belirten öğrenciler de olmuştur (3 öğrenci). Katılımcı öğrenciler derslerde şarkı eğitimine daha fazla yer verilmesi ve öğretmenin aktif olarak derse katılması (2 öğrenci) üzerinde de durmuşlardır. Bir öğrenci de kitap seçimine değinmiştir.

Öneriler

- Müzik dersleri müzik eğitiminin tüm boyutlarını (ses eğitimi, işitme eğitimi, çalgı eğitimi, dinleme eğitimi gibi) içerecek şekilde işlenmelidir.
- Müzik derslerinde uygulamaya dayalı etkinliklere daha fazla vakit ayrılmalıdır.
- Ortaokul süresince verilen müzik dersleri için ayrılan ders saati süresi artırılmalıdır.
- Öğretmen ders esnasında öğrencileri şarkı söyleme, çalgı çalma gibi çeşitli etkinliklere teşvik etmeli, cesaretlendirmeli, öğrencilere başarılı oldukları tarafları hissettirmelidir.
- Çalgı olarak sadece blokflüt çalgısıyla sınırlı bir ders yerine, farklı çalgılarla (Orff çalgıları, org ya da piyano, gitar, bağlama, melodika gibi) ders içeriği zenginleştirilmelidir.
- Müzik ders programları oluşturulurken o dönemde eğitim görmekte olan ortaokul öğrencilerinin de konu hakkındaki görüşleri alınmalı, ilgi, beklenti ve istekleri göz önüne alınmalıdır.
- Bu araştırma ortaokulda müzik dersini alan öğrencilerin görüşlerine göre yapılmıştır. Başka bir çalışmada, daha geniş bir örneklem ile nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanılmasıyla müzik dersi ve müzik dersine yönelik uygulamalar incelenebilir.

Not: Bu çalışma 27- 29 Ekim 2016 tarihlerinde Antalya'da 7 Ülkenin katılımıyla düzenlenen World Conference on Educational and Instructional Studies- WCEIS'de bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Acar Önal, A. & Aydoğan, S. (2012). Bir Sınıf Çalgısı Olarak Blokflütün İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programını Gerçekleştirebilmedeki Yeterliliği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi*, Sayı 10, 57-76.

Akgün, G. (2006). Müzik Öğretmenlerinin Lisans Eğitimlerinden ve Çalışma Ortamlarından Kaynaklanan Sorunları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 14, No 2, 647-652.

Bozkurt, S.S., Zahal, O. & Türe Uyan, Z.D. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Duygu Durumlarına Göre Dinledikleri Müzik Türlerinin İncelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, Sayı 39, 541-567.

- Bulut, D. & Gülsoy, Y. (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Görüşleri (Niğde İli Örneği). *İlköğretim Online*, 15 (2), 635-649.
- Cin, M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının yaşadıkları yere göre coğrafya dersine karşı tutumlarındaki farklılıklar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 185-190.
- Çınar, C.; Çizmeçi, F.; Akdemir, Z. (2007). 8 Yıllık Temel Eğitim Okullarında Müfredatın Gerektirdiği Mekan Standartlarının İstanbul Okulları Üzerinden Analizi. *YTÜ Mimarlık Fakültesi E-Dergisi*, 2 (4), 188-203.
- Dinçer, Mustafa Gökay. (2007). Müzik Dersi ve Ders Dışı Müzikal Etkinliklerin İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyalleşmelerine Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Duman, T. & Koç, G. (2004). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarının Demokratik Tutum ve Davranışlarına İlişkin Görüşleri. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz 2004, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Gül, Ş. & Yeşilyurt, S. (2010). Ortaöğretim Öğrencilerinin Biyoloji ve Biyoloji Dersine Yönelik Tutumları (Pilot Uygulama). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yıl 10, Sayı 20, 28-47.
- Gün, E. (2009). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Müzik Dersine İlişkin Yaklaşımları: Burdur ve Isparta İlleri Örneği. *8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 23-25 Eylül 2009, Samsun.
- Karataş, Y. (2015). Ortaokul Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Müzik Dersi Öğretim Programını Gerçekleştirmedeki Yeterliliği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Koca, Ş. (2010). Müzik Eğitimi Alan ve Almayan Lise Öğrencilerinin Sosyal Uyum Düzeylerinin İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 29, 49-63.
- Kocabaş, A. & Selçioğlu, E. (2006). İlköğretim Okulları 4. ve 5. Sınıflarında Müzik Dersinin Gerçekleşme Düzeyi ve Öğrencilerin Beklentilerine İlişkin Görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fak. Dergisi*, Sayı 19, 45-57.
- Köksal, A. (2000). Müzik Eğitimi Alma, Cinsiyet ve Sınıf Düzeyi Değişkenlerine Göre Ergenlerin Empatik Becerilerinin ve Uyum Düzeylerinin İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fak. Dergisi*, 18, 99-107.
- Lehimler, E. (2015). Müzik Öğretmenlerinin Derslerinde Ana Çalgılarını Kullanma Durumlarının İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt 4, Sayı 4, 257-267.
- Levent, A. & Umuzdaş, S. (2013). İlköğretimde Müzik Öğretmeninin Kullandığı Çalgının Öğrencinin Ders İlişkin Tutumuna Etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt 2, Sayı 3, 36-40.
- Oktar, İ. ve Bulduk, S. (2000). Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 142. 20 Eylül 2016 tarihinde http://dhgm.meb.gov.tr/yayimler/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/medergi/19.htm adresinden alınmıştır.
- Otacıoğlu, S.G. (2007). İlköğretim 5., 6., 7. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 134-139.
- Öztopolan, E. (2007). İlköğretim Düzeyindeki Özel Okullar ile Devlet Okullarının 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Piji Küçük, D. (2011). Müzik Etkinliklerine Katılan ve Katılmayan Çocuklarda Benlik Saygısı ve Müzik Yeteneğine Yönelik Özyeterlik Algısının İncelenmesi, *İlköğretim Online*, 10 (2), 512-522.

- Semerci, N. (2004). Öğrenci Görüşlerine Göre Sınıf Öğretmenliği Derslerinin İşleyişi (Fırat Üniversitesi Örneği). *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz 2004, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Sökezoğlu, D. (2010). Ritim, Hareket ve şarkı Öğretimi Temelli Müzik Eğitiminin 7-11 Yaş Grubu Çocuk Yuvası Öğrencilerinin Sosyal Gelişimleri Üzerine Etkisi (Afyonkarahisar İli Örneği). *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt XII, Sayı 2, 161-181.
- şendurur, Y. & Akgül Barış, D. (2002). Müzik Eğitimi ve Çocuklarda Bilişsel Başarı. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 165-174.
- Tebiş, C. (2006). Türkiye’de Müzik Öğretmenliğine Yönelme Nedenleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (2), 14-22.
- Uluocak, S. & Tufan, E. (2010). Öğretmen algısı Olarak Gitar Kullanımının İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersi Başarısına Etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 18, No 2, 597-606.
- Umuzdaş, S. & Levent, A. (2012). Müzik Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi İşleyişine Yönelik Görüşleri. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt IX, Sayı I, 56-73.
- Üstün, E. & Özçimen, A. (2015). Okul algılarının İlköğretim 6. Sınıf Müzik Dersi Kazanımlarına Ulaşmadaki Etkililiğinin Uzman Görüşlerine Göre İncelenmesi. *International Journal of Human Science*, Volume 12, Issue 2, 1026-1049.
- Varış, Y.A. & Cesur, D. (2012). Ortaöğretim Müzik Dersinin İşlevselliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *International Journal of Social Science*, Volume 5, Issue 7, 751-768.
- Yıldırım, A. & şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.